

Els barris marginals, contra la droga

Les patrulles de la por

Han sortit al carrer per por i han generat més por. Tothom comprèn les patrulles ciutadanes contra la droga, però no les aprova ningú. El fet és que paradoxalment (¿o no?) el principal beneficiat per l'alçament popular és José Luis Corcuera i la seva llei de seguretat.

Patrulles ciutadanes.

RAFA GIL

Mira aquell del xandall blau, el que creua el carrer. Aquell és el més pispada de tots, li ha robat la moto fins i tot al carrer. I ara reparteix llenya als *junkies* com el primer". Des del bar Córdoba un grup de veïns de Sant Cosme (el Prat de Llobregat) segueix amb atenció l'actuació de les patrulles de veïns. Contra la droga, diuen. Contra els drogaaddictes, diria un observador més imparcial. Polícies pertot arreu. "No n'havíem vist tants mai", diu la gent. Les patrulles només busquen drogaaddictes. Amb els traficants no s'atreveixen: "estan tots concentrats al Liang Shan Po i van armats".

El Liang Shan Po és la zona més degradada del barri, la marginació dins la marginació. Són 801 cases en un estat de

plorable, ocupades majoritàriament per famílies gitanes. Ara, els drogaaddictes ja no hi poden arribar amb l'autobús 605, el trajecte del qual està controlat per la policia i per les patrulles ciutadanes. Ara, els que encara s'atreveixen arriben al barri en taxi, cotxe particular, tren o a peu. Les patrulles han fet l'efecte desitjat: el volum de circulació de droga ha disminuït fins al mínim, la policia vigila intensivament el barri i tot el país s'ha assabentat que Sant Cosme existeix, i que la seva existència és molt dura.

A la Malva-rosa també han anat per feina. En aquest barri marítim de València les coses s'han posat fins i tot més dures que a Sant Cosme. "Sabem que al costat de Barcelona hi ha un barri que també s'ha mobilitzat, però, si vol que li digui la

veritat, no crec que ningú pense de coordinar-nos. Nosaltres volem solucionar el nostre problema. No tenim solucions globals al problema de la droga", explica José Vicent Albinana, un veí ex-militant d'esquerra. És de nit, i tot el barri està concentrat a l'avinguda principal. Esperen la policia, que la nit anterior va carregar brutalment i va causar uns quants ferits i un escàndol polític. A Albinana li brillen els ulls quan compara les mobilitzacions d'aquests dies contra la droga amb les lluites que el barri havia sostingut contra el franquisme. "Tornem a estar units, aquest assumpte ens ha tret de l'apatia". La reivindicació és clara: enderroc immediat dels blocs de vivendes anomenats Casitas Rosas on, segons denuncien els veïns, es ven i es

No aprova ningú les patrulles.

RAFA GIL

consumeix droga en grans quantitats. Igual que el Liang Shan Po de Sant Cosme. De nit, fer un passeig per aquests blocs és com entrar en un poblat abandonat de l'Oest americà. Brutícia pertot arreu, fustes i pedres amuntegades aparentment sense sentit, parets a punt de caure, un silenci esglaiador i la sensació permanent que algú et vigila des d'alguna finestra. Els veïns no s'hi acosten gaire, per si de cas. Com a Sant Cosme, els fa por. I és que tot és molt semblant. És la història d'unes grans ciutats que necessiten aquests barris marginals per abocar-hi tot allò que fa lleig. I en el cas de Barcelona, és també la història d'uns Jocs Olímpics que obliguen a *fer neteja* i allunyar la droga de la ciutat com més millor. És a dir, Sant Cosme, Sant Roc (Badalona), la Mina, Sant Adrià del Besòs o Sant Vicenç dels Horts. Fins que ha arribat la revolta. Una revolta que amenaça d'estendre's també a Palma on, segons informa Miquel Payeras, una sèrie de barris conflictius, liderats per l'associació de veïns de Sa Calatrava semblen disposats a tornar a posar en marxa patrulles ciutadanes. Aquestes ja existiren a Sa Calatrava, fa aproximadament un any. Patrullaven durant la nit recomanant als drogaaddictes i a les prostitutes que marxessin del barri. Després de la intervenció del delegat del Govern es feren diverses reunions i

el conflicte s'acabà amb una major presència policial.

LES PATRULLES, ¿HEROIS O COVARDS?

"Les patrulles de Sant Cosme actuen amb un alt nivell de covardia. És injustificable que ataquin els més dèbils –els toxicòmans– i no s'atreixin a entrar a les zones on estan els responsables de la situació". Amb aquestes declaracions José María Mena, fiscal Antidroga de Catalunya, s'apartava, segurament sense adonar-se'n, del discurs oficial-institucional d'aquests últims dies, consistent a repetir una i altra vegada que en un estat democràtic no té dret ningú a fer justícia pel seu compte. Les paraules de Mena podien ser perfectament interpretades com una incitació a "deixar de ser covards i enfrontar-se amb els traficants". La legitimitat de les patrulles urbanes entrava a debat. "Això és un acte desesperat. Si ho fem així és perquè ja ho hem provat tot abans", ens deia José Vicente Albinana, el veí de la Malva-rosa, fent un gest com d'impotència amb la mà. Però no ha aprovat ningú l'actuació de les patrulles. "Comprenc la reacció dels veïns, però no puc estar-hi d'acord. Els problemes no es poden solucionar d'aquesta manera, hi ha gent que de seguida agafa vocació de xèrif", opina Francesc Candel, una de les persones que

millor coneixen els barris marginals de l'àrea de Barcelona. Salvador Cardús, sociòleg i columnista del diari *Avui*, coincideix amb Candel en la comprensió de la reacció veïnal: "Aquests fenòmens de violència responen a uns problemes objectius, es dona una dificultat de convivència entre grups socials. Jo entenc que el govern vulgui evitar l'existència de patrulles, però si tens aquest problema al barri i ja has esgotat altres vies, és comprensible que la gent opti per una solució ràpida al problema al marge de les normes democràtiques". Cardús, d'altra banda, pensa que "caldría estudiar què han tingut a veure les Olimpíades amb aquesta dispersió de grups marginals que s'instal·len a barris i ciutats perifèriques".

'AMB ELS POLITICS DINS...'

A la Malva-rosa no van només contra la droga. És un veïnat cansat de les promeses dels partits polítics i que desconfia de l'eficàcia dels cossos policíacs. Per si això no fos prou clar, dues grans pintades s'encarreguen de recordar-ho als visitants: "Amb els polítics dins, Casitas Rosas goma-2", i "No a la policia pro-drogaaddictes". La càrrega policial patida no ha fet més que reafirmar aquest sentiment. "No els he vist mai fer res contra els traficants del barri, i una vegada que eixim al carrer a protestar ens reben a colps de porra",

Les patrulles han fet l'efecte desitjat.

RAFA GIL

de TV. Un punt per a Martín Ferrand.

I ARA, ¿QUE?

"D'aquí a dos mesos ja ningú ni se'n recordarà. Dubto que cap de les solucions que s'insinuen ara, com la prohibició del consum públic a ciutats com Barcelona, s'arribi a concretar". Salvador Cardús és escèptic, i és que els problemes de Sant Cosme i la Malva-rosa, com els de tants altres barris degradats de les ciutats catalanes, no tenen solució immediata. Previsiblement, la intensificació de la pressió policíaca sobre aquests barris només aconseguirà que traficants i drogaaddictes es traslladin a altres zones, en un episodi més del cercle viciós anomenat *mapa de la droga* de les grans ciutats del país. En el rerefons, tal com s'afirmava en una tertúlia radiofònica la setmana passada, caldrà situar la incapacitat dels poders públics per afrontar el problema ("potser caldria que ho reconeguessin d'una vegada", s'hi deia). Potser sí.

Eduard Voltas

díu un veí. "Francisco Granados —delegat del govern al País Valencià—, amb la seva política de seguretat al barri i l'ordre de càrrega de l'altre dia, ha aconseguit separar-nos dels cossos policíacs. Aquest és el seu únic gran mèrit durant aquests dies, haver-nos fet perdre la confiança en la policia", es queixa Albiñana. "Per a ell la nostra normalitat ha de ser acostumar-nos a viure entre la misèria i la degradació", conclou.

A Sant Cosme, però, no s'ha arribat a aquest nivell de dissociació entre veïns i policia. De fet, hi ha com una mena de reconeixement tàcit del paper que fa cadascú durant aquests dies. Amb qui estan enfrontats els veïns és amb els periodistes, que han denunciat unànimement els mètodes salvatges emprats per les patrulles durant el primer dia de cacera. TV3 va facilitar aquella mateixa nit unes imatges gravades per un vídeo-aficionat que mostraven la pallissa que rebia un presumpte toxicòman a la baixada d'un autobús de la línia 605.

Tot el rebuig cap als periodistes que es viu a Sant Cosme es torna agraïment en el cas de Malva-rosa. La nit següent a la càrrega policíaca sobre els veïns, la unitat mòbil d'Antena 3-TV era rebuda amb una autèntica ovació per la gent a la seva arribada al barri, com a mostra de reconeixement per les imatges de la càrrega policial emeses per aquest canal privat

Francesc Freixa, un especialista que posa el dit a la nafra

És molt estrany que tot això de les patrulles contra la droga hagi sortit així, sobtadament i a tantes ciutats a la vegada, just abans del debat d'aprovació de la Llei de Seguretat Ciutadana. És una coincidència extraordinàriament sospitosa. La insinuació ja està feta. Francesc Freixa, metge especialista en drogodependències, parla amb la seguretat que dóna l'experiència: "Això que ells anomenen Plan Nacional sobre la Droga considera l'heroïna com un problema de seguretat pública i no com una qüestió de salut pública. Per tant, segons el seu raonament, l'única solució al problema és la via repressiva, i d'aquí surt la llei Corcuera".

Segons el doctor Freixa, "les vies repressives haurien pogut tenir sentit a la dècada dels setanta, però llavors una certa classe política es va dedicar a predicar que fumar-se un *porret* no feia cap mal. donant una imatge positiva del fet de drogar-se. I ara recullen els fruits d'aquell error". Freixa qualifica de "bestiesa" la intenció d'alguns ajuntaments, com el de Barcelona, de sancionar el consum de drogues en públic. "Si algú es punxa en una cantonada vol dir que no té ni un duro, que no té un lloc on posar-se. ¿De què serveix posar-li una multa, si no la podrà pagar? I si el porten a la presó

per no pagar, li estaran agreujant el problema. La població de les presons presenta un índex de toxicòmans molt més alt que qualsevol nucli de població dels Països Catalans". ¿Quina és, doncs, l'alternativa? "Hem de considerar les drogodependències com un problema de salut pública i no d'inseguretat ciutadana, coordinant els serveis de salut i els serveis socials per donar una atenció completa al drogaaddicte".

Freixa creu que l'actuació de les patrulles ciutadanes "és un reflex del fet que la convivència social amb els drogodependents s'ha deteriorat". Però si les patrulles són reprobables, ¿què pot fer una comunitat de veïns si els poders públics no els solucionen el problema? "Només hi ha una alternativa —contesta Freixa—, que és l'existència d'unes associacions de veïns molt fortes que siguin capaces de negociar amb els partits: vosaltres doteu el nostre barri amb tot el que necessita i nosaltres us votem. És cínic plantejar-ho així, però no se m'acut altra cosa", encara que això només seria possible, segons Freixa, "en un sistema democràtic en què la persona que tu tries té un contacte i una relació amb l'elector. I aquest no és el sistema que tenim".

E.V.